

ОПТИМІЗАЦІЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сучасна економіка потребує від підприємства підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, активізації підприємництва тощо. Важлива роль у реалізації цього завдання приділяється аналізу собівартості продукції. Зниження собівартості продукції є найважливішим чинником розвитку економіки підприємства. Собівартість є одним із найбільш багатогранних показників господарської діяльності підприємств.

Під собівартістю продукції, робіт і послуг розуміють виражені у грошовій формі витрати усіх видів ресурсів: основних фондів, промислової сировини, матеріалів, палива й енергії, праці, використовуваних безпосередньо в процесі виготовлення продукції і виконання робіт, а також для збереження і поліпшення умов виробництва і його вдосконалювань.

Отримані протягом багатьох років результати теоретичних і практичних розробок із проблем удосконалення собівартості продукції мають велике значення для розвитку вітчизняної теорії обліку витрат і калькулювання собівартості.[3] Проте дослідження діючої методики собівартості продукції на підприємствах свідчать, що вона неповною мірою відповідає сучасним умовам господарювання. Вимагають практичної реалізації питання удосконалення обліку матеріальних витрат, зокрема вибору методу оцінювання сировини і матеріалів, обліку витрат на оплату праці, обліку і розподілу непрямих витрат.

Дослідженням встановлено, що основним внутрішнім чинником зростання цін на продукцію є висока собівартість її виробництва, яка визначається: недостатнім технічним і технологічним оснащенням підприємств; нерівномірним, сезонним характером виробництва; значними витратами внаслідок виробництва продукції.

Вивчення практики діяльності вітчизняних підприємств засвідчує, що в умовах зорієнтованої на ринок економіки наявна система обліку витрат не може задовольнити інформаційні потреби управлінців, оскільки має низку вад, а саме: відсутня інтеграція всіх видів (фінансового, управлінського та стратегічного) для забезпечення менеджерів необхідною інформацією; внутрішньогосподарський облік витрат не ведеться за нормативним методом за місцями їх виникнення і центрами відповідальності; інформація про відхилення фактичних показників від нормативних щоденно не відображається в базах даних ПЕОМ і не використовується в управлінні ви-

робництвом; контроль витрат обмежується ретроспективним контролем фактичної собівартості, коли втратам і перевитратам ресурсів неможливо запобігти; стратегічний облік зовсім не використовується і залишається «незнаним» для вітчизняної практики (4)

Відповідно до визначених технологічних і організаційних характеристик виробництва обґрунтовано впровадження на підприємствах системи обліку за місцями виникнення витрат і центрами відповідальності, яка в межах окремих структурних одиниць та відповідальних осіб забезпечує відображення, нагромадження, оперативний контроль та надання інформації про витрати і результати діяльності, а також дає змогу оцінювати роботу менеджерів і трудових колективів. Пропонуємо виділяти місця витрат за адміністративною, технологічною та умовною ознаками.

Важливим фактором пошуку резервів ефективного управління собівартістю продукції є вибір методу оцінювання матеріальних ресурсів при їх використанні у виробництві. Необхідність підвищення оперативності обліку зумовлюють використання нормативного методу оцінки сировини та матеріалів під час відпуску їх у виробництво.

Схему аналізу собівартості продукції і джерела їх даних для здійснення аналізу зображено на рис. 1.

Завданнями аналізу собівартості продукції є: оцінка виконання плану зі собівартості за звітний рік; виявлення використаних ресурсів подальшого зниження собівартості продукції; розроблення заходів із мобілізації резервів економного витрачання матеріальних, трудових, грошових ресурсів. Для виявлення резервів зниження собівартості, необхідно визначити фактори, які зумовлюють це зниження.

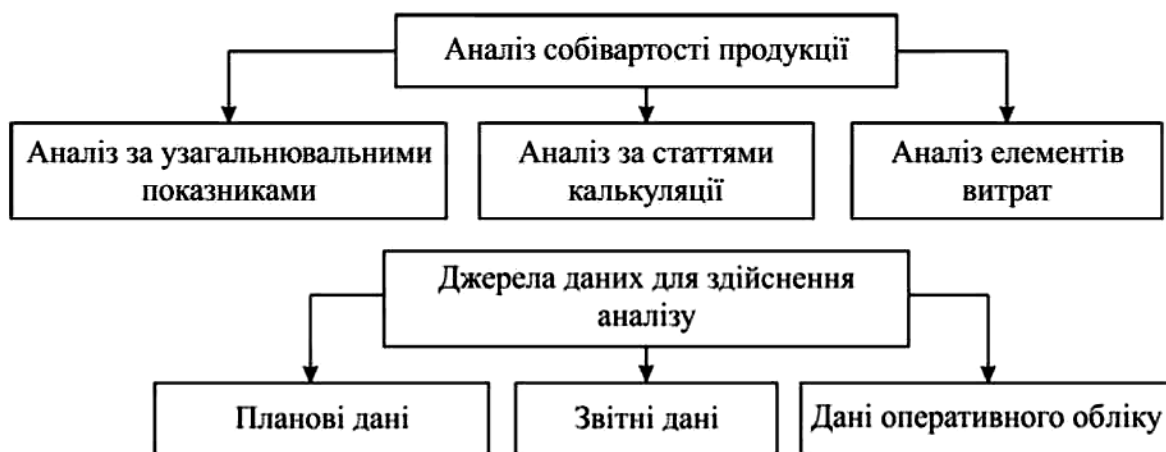

Рис. 1. Схема аналізу собівартості продукції і джерела даних для здійснення аналізу

Під факторами зниження собівартості продукції розуміють усю сукупність рушійних сил і причин, які визначають її рівень та динаміку. До факторів зниження собівартості продукції можна віднести:

1. Підвищення технічного рівня виробництва, зокрема впровадження нової прогресивної технології, підвищення рівня механізації та автоматизації виробничих процесів; розширення масштабів використання й удосконалення техніки і технології, що застосовується; краще використання сировини та матеріалів;
2. Поліпшення організації виробництва і праці, тобто удосконалення управління виробництвом і скорочення витрат на нього; упровадження наукової організації праці; покращення використання основних виробничих фондів; поліпшення матеріально-технічного забезпечення; скорочення транспортно-складських витрат тощо;
3. Зміна обсягу виробництва, що зумовлює відносне скорочення умовно-постійних витрат внаслідок зростання обсягу виробництва;
4. Зміна структури, асортименту та поліпшення якості продукції.

Розширену схему управління собівартістю продукції зображено на рис. 2.

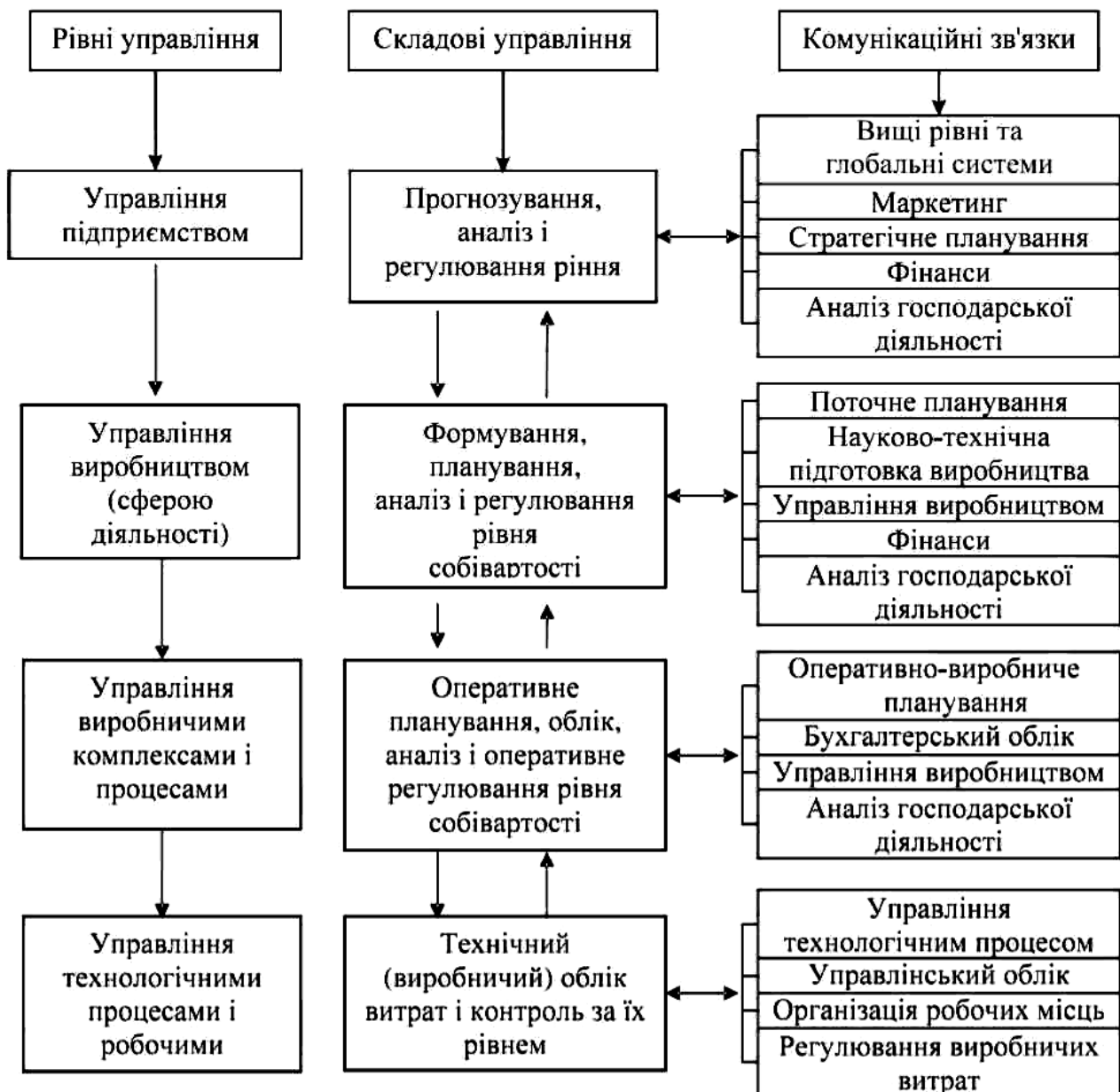

Рис. 2. Розширена система управління собівартістю продукції

Зазначимо, що шляхів зниження собівартості продукції є чимало: це і використання менш дорогих матеріалів, це і вдосконалення процесу виробництва, автоматизації робочих місць та скорочення кількості працівників, це і кооперація з іншими підприємствами, які можуть виготовляти ті чи інші складники за меншими цінами тощо. Однак існує чимало проблем, пов'язаних із цим. Так, зменшення витрат на придбання якісних матеріалів та заміна більш дешевими може призвести до зниження якості кінцевого продукту, а це може негативно позначитися на реалізації продукції. Зменшення кількості працівників і автоматизація виробництва потребує на перших етапах чималі капіталовкладення тощо.

Оптимальним шляхом зниження собівартості продукції є запровадження економних технологій виробництва, переймання світового досвіду зі зменшення собівартості. Також важливим є дотримання всіх головних принципів ефективного розміщення продуктивних сил: це скорочення шляхів між виробником та покупцем, між виробництвом і сировинною базою.

Список використаної літератури:

1. Остафійчук А.В. Мотиваційний механізм управління підприємством / А.В. Остафійчук // Вісник ЧДІЕУ: зб. наук. праць. – Сер.: Економічна. – Черкаси: Вид-во ЧДІЕУ, 2010. – Вип. 5. – С. 163-172.
2. Павловська О.В. Удосконалення методів пошуку зростання прибутку / О.В. Павловська // Фінанси України – 2006. – № 9. – С. 9-14.
3. Чигасов С.Г. Управління затратами підприємства: навч. посібн. / С.Г. Чигасов. – Ір-пінь: Вид-во НАДПС України, 2006. – 130 с.
4. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): М.с Пушкар. –Тернопіль, Карт – бланш, 2006.-334 с.

*Федик І.В., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р.Р.*

СТАН І СТРУКТУРА КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.

Важливим фактором економічного зростання, що забезпечує модернізацію діючих виробництв, створення та впровадження новітніх технологій, сучасних систем організації й управління виробництвом, якісного відновлення виробничої, транспортної та ринкової інфраструктури, є масштабні інвестиції, без яких неможливе ефективне реформування економіки України.